

ART PALEOCRISTIÀ I BIZANTÍ

→ ART PALEOCRISTIÀ

-CONTEXTUALITZACIÓ EN EL TEMPS

L'art paleocristià és l'art produït pels cristians entre l'any 200 i l'any 500. Abans de l'any 200, no queden produccions artístiques que puguin ser reconegudes amb certesa com a cristianes. Després de l'any 500, l'art paleocristià obre via a l'art bizantí i a l'art romànic.

-CARACTERÍSTIQUES DEL CORRENT ARTÍSTIC I TIPUS DE CONSTRUCCIONS

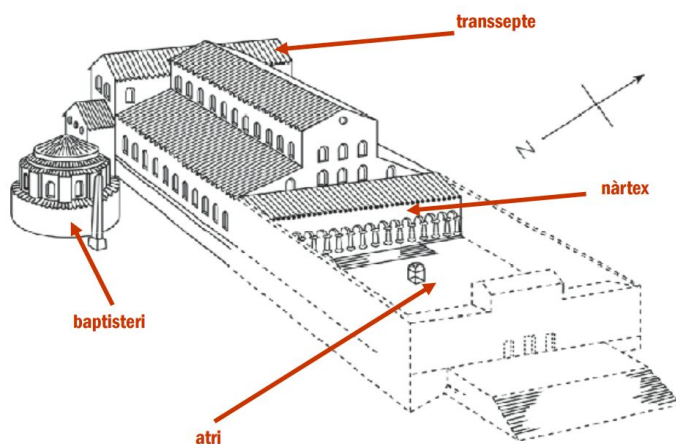
CARACTERÍSTIQUES GENERALS

Art simple i estilitzat, amb renúncia a la perspectiva i la profunditat espacial, elimina les proporcions i els trets del cos humà per remarcar els aspectes religiosos, el fons predomina sobre la forma, i l'expressivitat venç l'estètica.

CARACTERÍSTIQUES ARQUITECTÒNIQUES

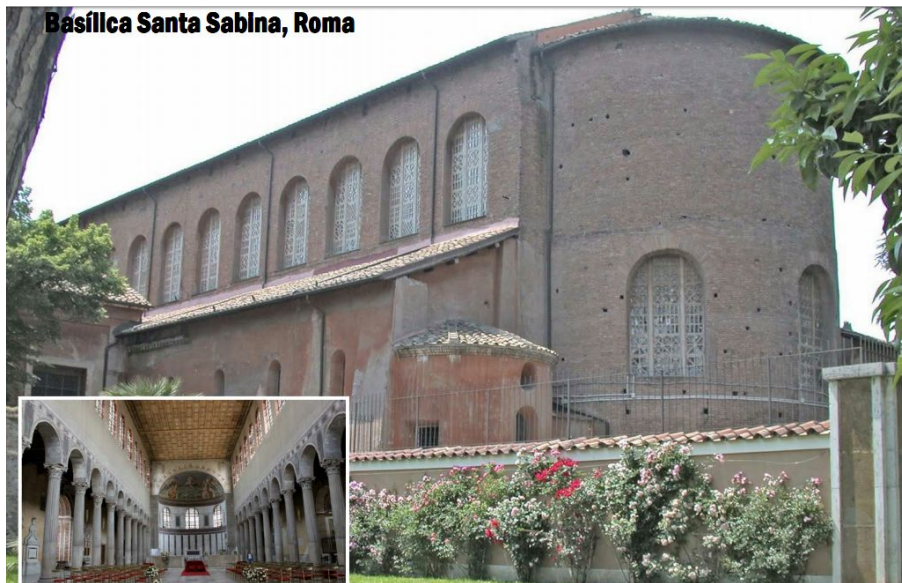
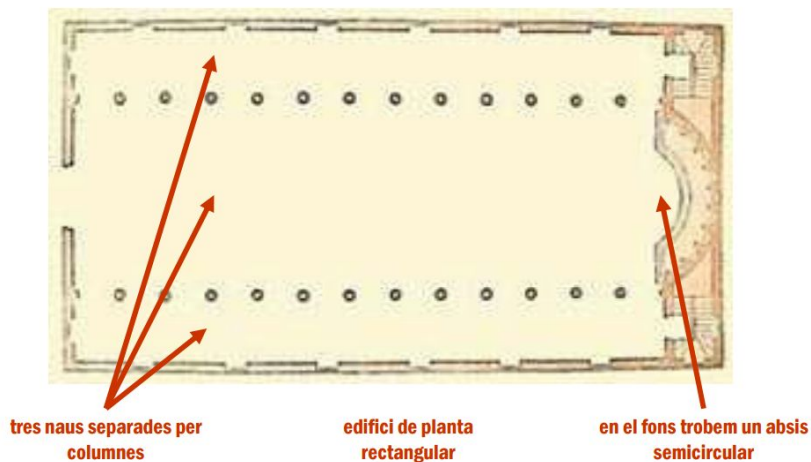
Els cristians necessitaven un lloc de culte que els permetés celebrar en comunitat les cerimònies pròpies de les seves creences. Els espais o edificis on van realitzar les seves celebracions van ser: les catacumbes, les basíliques, els baptisteris i els mausoleus.

-BASÍLICA ROMANA: La basílica cristiana va respondre a l'esquema d'un edifici de planta longitudinal, reunint un nombre senar de naus, tres o cinc, en la qual la nau central és la gran sala de reunió, a la qual s'encapçala un absis. Les naus menors o paral·leles, es separen de la central per sèries o alineacions de columnes. Recorrent

transversalment a les naus s'anteposava un nàrtex. De vegades s'acompanyava del transsepte o creuer, que conformaven l'atri.

BASILICA ROMANA

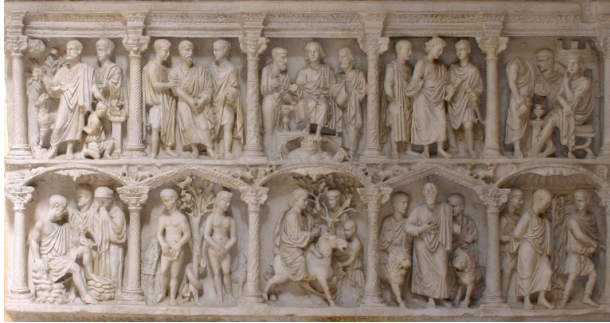

CARACTERÍSTIQUES ESCULTÒRIQUES

L'escultura paleocristiana destaca més pel seu significat i el seu simbolisme que per les seves formes. Les estàtues de ple volum són més aviat escasses, i Jesús és el protagonista de totes les que s'han conservat.

El gènere escultòric més treballat és el relleu dels sarcòfags. El material que s'usava en aquestes composicions era principalment el marbre i el pòfir (roca porosa fosca). La decoració més usual és la d'estrígils, (instrument que utilitzaven els atletes i els

gladiadors per treure la suor i la brutícia de la pell) però també s'utilitzaven columnes per separar les escenes.

Sarcòfag de Juni Basso, escenes emmarcades entre columnes.

CARACTERÍSTIQUES PICTÒRIQUES

-Aspectes tècnics: a les figures hi ha un predomini lineal davant el pictòric, els colors utilitzats en aquestes primeres pintures són freds i càlids. No hi ha graduació tonal ni plasmació de la llum perquè no interessa el color com a element realista, sinó que interessa per destacar la significació ideològica de la imatge. Per tant no hi ha volum, és una pintura plana.

-Composició: totes les figures són representades aïllades entre si. Interessa únicament la simbologia religiosa. Les composicions són simètriques.

-Aspectes temàtics: es busca l'essencial, el símbol, ja que s'havien d'evitar els mètodes descriptius que distraguessin l'espectador.

“El Bon Pastor”, primera imatge de Jesucrist que s’ha trobat, al segle III, a les Catacumbes de Priscilla (Roma)

MOSAIC: va ser un capítol fonamental dins de les arts figuratives paleocristianes. Va ser una tècnica presa directament de l'art romà, i va ser utilitzat tant per al paviment com per a la decoració dels murs de les principals construccions, sobretot de les basíliques, centrant-se en la decoració de l'absis.

(1-tria d'una obra i relacionar-la amb el fragment bíblic que la va inspirar i analitzar-la
2-proposta d'una altra obra, per analitzar, per la classe, inspirada en un fragment de la Bíblia, relacionat amb Roma)

→ ART BIZANTÍ

-CONTEXTUALITZACIÓ EN EL TEMPS

La seqüència de l'art bizantí és molt àmplia. El seu inici, segons els diferents estudiosos, coincideix amb diversos moments, com ho són la fundació de Constantinoble l'any 330 i la divisió de l'Imperi per Teodosi l'any 395. L'emperador hispano-romà Teodosi va dividir l'imperi en dos, l'Imperi romà d'Occident, que va donar al seu fill Honori, i l'Imperi romà d'Orient al seu segon fill Arcadi. El seu fi sí sembla coincidir per a tots els autors amb la caiguda de la ciutat de Constantinoble en poder dels turcs otomans l'any 1453.

-CARACTERÍSTIQUES DEL CORRENT ARTÍSTIC I TIPUS DE CONSTRUCCIONS

-CARACTERÍSTIQUES GENERALS

L'art bizantí enllaça amb l'art paleocristià oriental i amb la tradició hel·lenística. La funció de l'art és exaltar la grandesa sobrenatural de l'emperador i de l'Església. Es desenvolupa amb tota la seva esplendor en dos centres artístics: Constantinoble i Ràvena, ciutat situada a la costa adriàtica d'Itàlia.

L'art bizantí és producte de la combinació de tres elements:

- La tradició grega i hel·lenística: relleus, perspectiva i elegància clàssiques.
- La tradició urbanística i monumental romana: voltes, cúpules i procediments constructius.
- Les influències orientals i cristianes: marbres, mosaics i esmalts.

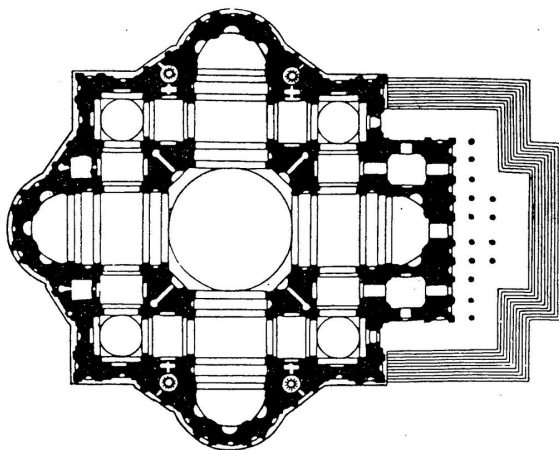
CARACTERÍSTIQUES ARQUITECTÒNIQUES

Destaquen els edificis de culte i de litúrgia religiosa.

Palaus i esglésies amb sistemes de cúpules.

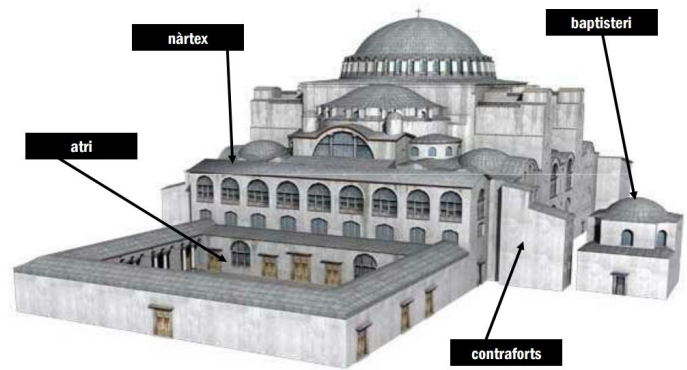
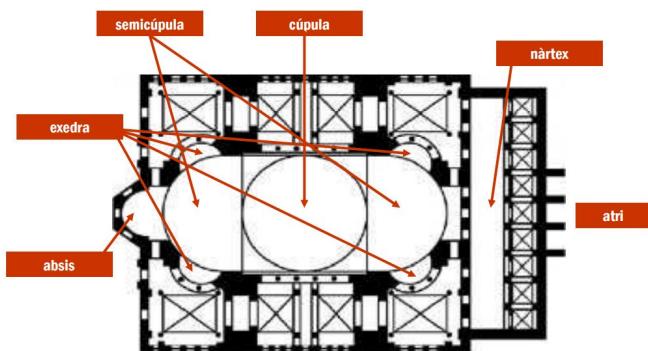
Basíliques amb planta de creu grega.

Augment de la lluminositat interior.

La creu grega és una creu formada per quatre braços d'igual mesura i forma quatre angles rectes.

Els espais que la basílica bizantina incorpora procedents de la paleocristiana són el nàrtex, l'atri i el matroneu. L'absis és poligonal a l'exterior i semicircular a l'interior. Manté elements constructius de la basílica paleocristiana, els modifica i n'introdueix de nous.

CARACTERÍSTIQUES ESCULTÒRIQUES

L'art bizantí va ser poc present en l'estatuària però va abundar en mosaics i en relleus sobre vori, plata i bronze.

Es caracteritza per la uniformitat i rigidesa o falta de naturalitat en les figures.

En els relleus, com en les pintures i mosaics es presenten les figures frontalment, sense perspectiva, amb poc dinamisme i emmarcades en composicions rígides.

“Políptic Barberini”, obra commemorativa en el qual destaca la figura de l'emperador (centre) a cavall clavant la llança a terra, en actitud victoriosa. Al panell superior, crist que el beneeix.

CARACTERÍSTIQUES PICTÒRIQUES

Gran presència d'icones (pintura sobre fusta) i mosaics. La icona bizantina és un quadre religiós sobre fusta amb imatges de Crist, de la Mare de Déu o dels sants màrtirs.

Falta de profunditat, idealisme, fons daurats, ornamentació exagerada, falta d'expressió en les figures.

Miniatures i decoració de llibres.

MOSAIC: Utilitzats com a decoració de les esglésies fins segle XI, substituïts per pintures. El mosaic bizantí és hereu del mosaic paleocristià i s'orienta, per tant, a la decoració de murs. No interessa la composició, ni la profunditat, els personatges es juxtaposen. Àmplies vestimentes, a la vista sols rostres, mans i peus. Rostres de desconeguts, tots igual i sense variació, o bé, molt coneguts. Ulls enormes, indiquen espiritualitat. La lletjor dels materials constructius (maó i morter) queda emmascarada amb la riquesa dels mosaics que afegeixen varietat de color i lluminositat daurada i blava, expressió del sobrenatural. El seu paper és fonamental en la transmissió del simbolisme de la llum com a reflex de Déu.

